

Het buurtwerk viert feest

Westerkwartier

Over vroegere feesten, kermissen, vieringen op het Westerkwartier, zijn tot heden weinig of geen publicaties verschenen. Geschreven documenten hierover - als er ooit bestonden - zijn in de loop van de jaren meestal verdwenen. De mensen uit de wijk waren immers geen schrijvers en geen archivarissen! Oude kranten, maar vooral de herinneringen van oudere bewoners, kunnen enig licht werpen op de boeiende geschiedenis van de plaatselijke festiviteiten. Die speelden zich echter af in slechts een klein gedeelte van wat vandaag de wijk Westerkwartier vormt, namelijk in de huizenblok begrensd door de Nieuwpoortsesteenweg, de Steenbakkersstraat, de Timmermansstraat en de Stuiverstraat.

Alles wat ten westen van de Stuiverstraat lag, dus ook de huizen van de Oostendse Haard, had volgens de echte bewoners van het Westerkwartier niets te maken met "hun" kermissen. De toen nog onbebouwde grond tussen de Stuiverstraat en de Dr. Verhaeghestraat werkte die begrenzing mee in de hand. Daarbij waren er ook feesten en kermissen op de wijken Kroontje, Blauw Kasteel en St. Jan waarvan nu delen tot het Westerkwartier worden gerekend.

Wanneer men op het Westerkwartier gestart is met kermis- of carnavalfeesten, is tot nog toe niet gekend. Eén feit staat vast: in september 1930 waren er op de wijk feestelijkheden ter gelegenheid van het 100-jarig bestaan van België. De bekende fotograaf M. Antony heeft toen het talrijk bijgewoonde optreden van een turngroep (wellicht O.T.V. De Noordzee) op het Gerechtsplein, op foto vastgelegd. Wij weten niet wie de organisator was: de stad, een plaatselijk comité, of beide.

Herinneringen en verklaringen van oudere wijkbewoners bevestigen dat de plaatselijke festiviteiten hun hoogtepunt kenden van de jaren 30 tot aan de Tweede Wereldoorlog. Toen feestte de bevolking er duchtig op los. Het groot aantal cafés was daar zeker niet vreemd aan. De eigen carnavalstoet - en die mocht er zijn - trok steeds veel kijkers van buiten de wijk.

Prins Carnaval en de wijkburgemeester werden in open calèche rondgevoerd door koetsier, cafébaas en "koolmarchang" Frits Aspeslagh, en het bier vloeide rijkelijk in alle herbergen. De eigen fanfare, Ons Genoegen, met lokaal in café Rozenhof, gaf gedurende een korte periode zwier bij alle feesten. De septemberfoor op het Gerechtsplein was eveneens tot buiten de wijkgrenzen gekend. De mastklimming, waarbij de kloeke jongens de bewonderende blikken van het vrouwvolk genoten, was dé attractie van het jaar. Er was verder nog zaklopen, 'billenkarrenkoers', loopwedstrijd op ski's (vloerplanken waarop enkele klompen waren genageld), enz. Die wedstrijden genoten grote belangstelling en hadden plaats in de Timmermansstraat. Heel wat kermiskramen zoals het gekende oliebolle-kraam van Wantels, bleven ook na de plechtige "begraving van 't hambeen", op het Gerechtsplein staan. Daarna verhuisden ze naar het centrum voor de grote oktoberkermis.

De Tweede Wereldoorlog heeft onder die geschiedenis een dikke streep getrokken. Het is nadien nooit meer geworden wat het ooit was. Maar men is blijven doorgaan, al kennen hier wellicht slechts weinigen, de uitspraak van Willem van Oranje - hier nu eens op het feesten toegepast: *"Het is niet nodig te hopen om te ondernemen, noch te slagen om te volharden !"*

Op het Westerkwartier is er hoop, gelukkig maar! Door een gevulde activiteitenkalender draagt het Sport- en Feestcomité van het Westerkwartier er toe bij dat het feestgedruis niet volledig teloorgaat. Deze activiteiten met de bekende stratenloop 'Dwars door het Westerkwartier' als hoogtepunt, lokken telkens heel wat toeschouwers.

Ook het meer recente buurtwerk Westerkwartier, niet toevallig gehuisvest in het oude volkscafé De Drie Gapers, probeert hiertoe een steentje bij te dragen. Het behoort immers tot zijn opdrachten om het buurtleven nieuw leven in te blazen. Uiteraard zijn de buurtbewoners en de reeds bestaande organisaties bevoorrechte partners om dit streven een invulling te geven. De sfeervolle rommelmarkt, het wijkfeest en de jaarlijkse bebloemingsactie zijn daar voorbeelden van.

Oud Hospitaal

De buurt Oud Hospitaal is een oude centrumwijk die ontstaan is op het einde van de 19de eeuw. De eerste huizen dateren van rond de eeuwwisseling. De buurt kende een onmiddellijke bloei mede dankzij de samenwerkende maatschappij SEO die in de Amsterdamstraat werd opgericht. De buurt lag naast de dokken en aan de rand van de buurt was een goederenstation. De St.-Jozefskerk werd in 1894 opgetrokken. In 1899 opende de Leopoldschool zijn deuren. De buurt floreerde tot ongeveer 1968. Vanaf 1968 zien we er heel wat veranderingen optreden. De coöperatieve SEO moet terrein prijsgeven en ook de Leopoldschool ziet haar leerlingenaantal in de buurt dalen. De buurt raakt wat in de vergeethoek en begint stilaan te verloederen.

Bezienswaardigheden in de buurt zijn er nog steeds: de St.-Jozefskerk, de synagoge, maar ook de centrale zaal van de Leopoldschool zijn zeker het bezoeken waard.

De buurt begint stilaan te herleven. De vestiging van het PMMK, Museum voor Moderne Kunst in de oude SEO-gebouwen en de komst van het buurtwerk hebben hier beslist een en ander mee te maken.

Vanuit het buurtwerk is een werkgroep actief die zich inzet om via buurtfeesten en allerhande animatie-activiteiten de buurt een nieuw elan te geven. Op het vlak van urbanisatie staan er binnen de buurt enkele projecten op stapel. Het buurtwerk wil ook binnen dit kader een rol spelen en samen met de bewoners een stem laten horen in deze soms grootschalige projecten. Het is vooral de bedoeling om de buurt leefbaarder te maken en zo de woonkwaliteit te verbeteren.

Eén van de methodes die het buurtwerk gebruikt is het betrekken van bewoners bij activiteiten en de organisatie ervan. Het is hierbij voor de hand liggend dat feesten organiseren dankbaar is.

Tegelijkertijd slaagt een 'feest' erin om bewoners beter kennis te laten maken met het buurtwerk en zijn doelstellingen. Binnen de methodiek van het buurtwerk kan men een feest het best vergelijken met een 'vijver waar men een steen in gooit'.

Het beroerde oppervlak wordt steeds groter tot tenslotte de hele vijver omvat wordt en de steen één wordt met de vijver.

Feesten zijn vaak de katalysator bij het opnieuw tot stand brengen van sociale verbanden binnen de buurt. Feesten fungeren vaak ook als uithangbord binnen de buurt. Ze trekken geïnteresseerden aan en dit resulteert soms in het bereiken van nieuwe vrijwilligers of medewerkers. Via de animatie moet de buurtwerker er in slagen om de bewoners ook voor andere zaken te sensibiliseren. Zo worden bewoners betrokken bij de opmaak van de plannen voor heraanleg van straten en pleinen. Bewoners geven ook signalen naar de overheid toe en dienen voorstellen in tot mogelijke veranderingen in de buurt.

De buurt Oud Hospitaal, ingesloten door het Stadhuis, het OCMW, het Sportcentrum en een drukke winkelstraat, begint zich stilaan weer te roeren. De buurt die tot enkele jaren geleden meer weg had van een parkeerhaven voor de diensten en organisaties in de buurt, begint weer voor zichzelf op te komen en neemt allerhande initiatieven om het sociaal weefsel in de buurt op te krikken en nieuwe jonge gezinnen naar de buurt te lokken.

Vuurtorenwijk

De Vuurtorenwijk is gelegen in een uithoek van Oostende.

Voor velen onbekend en voor vele anderen enkel bekend door wilde verhalen uit lang vervlogen tijden.

Wilde verhalen over de tijd dat de « Opex », zoals de wijk nog altijd het best gekend is, nog het echte visserskwartier was van Oostende, de tijd van de « oude viertorre ».

Want na de eeuwwisseling was de Opex gelegen aan de overkant van wat nu de Dr. Eduard Moreauxlaan (vroeger de Congolaan) is, in het huidige havengebied. De wijk werd toen opgebouwd rond de oude vuurtoren.

Met de verhuis van de wijk naar de overkant van de Congolaan, kwam de echte uitbreiding. De opgespoten gronden naast de Spuikom werden bebouwd en de bevolking groeide enorm aan. Vooral inwijkelingen uit De Panne vonden hun plaats op de wijk.

De specifieke ligging van de wijk zorgde ook voor een eigen specifieke

bevolking van vissers en arbeiders, het zogezegde ruwe volk. Vandaar waarschijnlijk ook de wilde verhalen, die misschien wel eens ten dele waar kunnen zijn.

Maar deze bevolking had ook de spreekwoordelijke blanke pit. Hoewel de discussies soms flink konden opblazen, met alle gevolgen vandien, op de momenten dat het nodig was vormde de wijk één blok.

De wijk was dus ook gekend door het 'wijkgevoel' dat er leefde. Niemand voelde zich te beroerd om een handje toe te steken bij een naaste buur of een verre vriend. En bij dergelijke gelegenheden was een feestje dan ook nooit veraf. Want van feesten kenden ze op de wijk wel wat. Niet dat men elk jaar op vaste tijdstippen zijn eigen grote feesten organiseerde. Kleine, gezellige bijeenkomsten van burens en vrienden, groeiden dikwijls uit tot echte straatfeesten. En iedereen die passeerde, kon meedelen in de leute en het plezier.

Maar met het verlopen van de jaren, verliep ook het wijkgevoel. En net zoals men dat kent in andere steden en gemeenten verkoelden de relaties onder de bewoners. Iedereen kroop terug in de warmte van het eigen huis.

Jaarlijks heeft op de Vuurtorenwijk nog steeds de wijkkermis plaats in juni. Tijdens deze week wordt de wijk echt op stelten gezet. Verschillende mensen die zich nog de ambiance van toen herinneren en nieuwe inwoners die zich samen inzetten voor de wijk, organiseren verschillende festiviteiten. Een rommelmarkt, wielervedstrijd, miss verkiezing, barbecue, ... ontbreken nooit op het menu.

In de jaren 70 werd ook nog de Vissersstoet georganiseerd. Deze stoet bracht ons terug naar het verleden van de wijk en ook van Oostende. Verscheidene groepen uit de streek stapten mee op, alsook verschillende wijkbewoners. Jammer genoeg is deze stoet nu teloorgegaan, zodat ook een stuk van de rijke geschiedenis van één van de meest boeiende wijken van Oostende dreigt verloren te gaan. Gelukkig blijven nog altijd enkele attributen van de stoet over, die ons met plezier doen terugdenken aan de tijd van toen.